

PROJEKT KEGA č.3/3004/05

**„Nové technológie vo
výučbe chémie a biológie
u žiakov základných a
stredných škôl k trvalo
udržateľnému rozvoju“**

Zoznam ZŠ a SŠ zapojených do projektu

- **ZŠ Janigova 2, Košice**

Stanovenie prítomnosti dusičnanov a dusitanov vo vybraných druhoch zeleniny

- **ZŠ Janigova 2, Košice**

Stanovenie prítomnosti ozónu v ovzduší pomocou detekčných prúžkov

- **ZŠ Nižný Klatov**

Produkty, ktoré konzumujem – zdravie a toxicita

Zoznam ZŠ a SŠ zapojených do projektu

- **ZŠ Sečovce, Obchodná 5**

Prítomnosť škodlivých látok v spodných vodách mesta Sečovce

- **ZŠ s MŠ Švábovce**

Minerálne vody okolia Šváboviec a Gánoviec

- **ZŠ Staničná 13, Košice**

Kyslé zrážky a ich vplyv na život v Košiciach

Zoznam ZŠ a SŠ zapojených do projektu

- **ZŠ Tomášikova, Košice**

Vrbina

Zdravá škola – žiadna kola

- **GPH Michalovce**

Stanovenie prítomnosti fosforečnanov v
pracích prostriedkoch

Stanovenie množstva hliníka (Al) v instantnej
káve

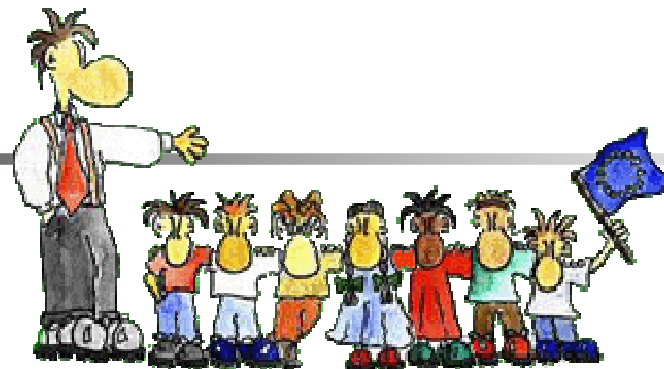

Zoznam ZŠ a SŠ zapojených do projektu

- **Gymnázium Opatovská, Košice**
Dýcham, konzumujem, rozmýšľam (Ozón, kapusta, pôda)
- **Gymnázium Poprad,
Kukučínova 4239/1**
Skúmanie kvality povrchovej vody v mojom okolí („Voda, čo ma drží nad vodou“)
- **Združená stredná škola, Svit**
Ja a moja výživa

Stanovenie prítomnosti dusičnanov a dusitanov vo vybraných druhoch zeleniny

Projektová tímová práca žiakov 8. a
9. ročníka, ZŠ Janigova 2, Košice

Ciel' práce

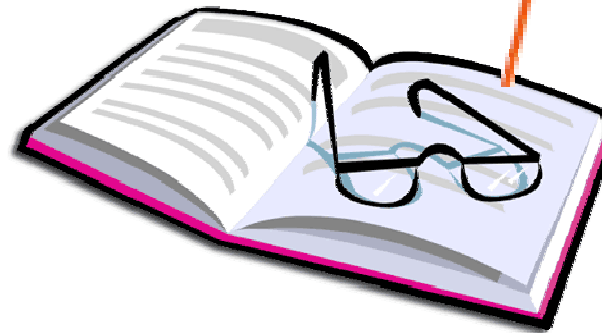
1. Stanoviť prítomnosť dusičnanov a dusitanov vo vybraných druhoch zeleniny.
2. Overiť si nové a predchádzajúcim štúdiom získané teoretické vedomosti a praktické zručnosti.

Použité metódy

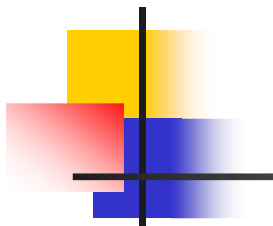

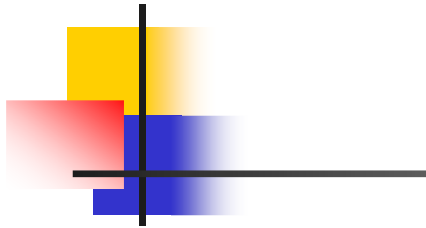
- projektová metóda
- metóda monitoringu
- metóda pozorovania
- brainstorming
- práca s literatúrou a web - stránkami

Výsledky

Namerané hodnoty koncentrácie dusičnanov [mg/l NO₃⁻] v zelenine v rôznych mesiacoch v predajniach Billa a Kaufland

Predajné miesto	mesiac	paprika zelená [mg/l NO ₃ ⁻]	paprika PCR [mg/l NO ₃ ⁻]	rajčiak [mg/l NO ₃ ⁻]	uhorka [mg/l NO ₃ ⁻]	šalát [mg/l NO ₃ ⁻]
Billa KVP	február	25	10	8	100	50
	apríl	10	10	10	25	25
	máj	10	0	0	10	50
Kaufland Popradská	február	21	8	10	110	50
	apríl	10	10	25	10	50
	máj	10	0	25	10	100

Namerané hodnoty koncentrácie dusitanov [mg/l NO₂⁻] v zelenine v rôznych mesiacoch v predajniach Billa a Kaufland

Predajné miesto	mesiac	paprika zelená [mg/l NO ₂ ⁻]	paprika PCR [mg/l NO ₂ ⁻]	rajčiak [mg/l NO ₂ ⁻]	uhorka [mg/l NO ₂ ⁻]	šalát [mg/l NO ₂ ⁻]
Billa KVP	február	1	0	5	10	1
	apríl	5	5	1	1	5
	máj	5	0	1	1	10
Kaufland Popradská	február	1	1	1	1	10
	apríl	1	1	1	1	1
	máj	0	0	1	0	5

**Porovnanie hodnôt koncentrácie dusičnanov [mg/l NO₃⁻]
v zelenine v mesiaci máj na predajných miestach Billa -
KVP, Kaufland - Popradská a Trh – Dominikánske
námestie**

Predajné miesto	paprika PCR [mg/l NO ₃ ⁻]	rajčiak [mg/l NO ₃ ⁻]	uhorka [mg/l NO ₃ ⁻]	šalát [mg/l NO ₃ ⁻]
Billa KVP	0	0	10	50
Kaufland Popradská	0	25	10	100
Trh – Dminikánske námestie	10	25	10	100

Stanovenie prítomnosti ozónu v ovzduší pomocou detekčných prúžkov

---

Projektová tímová práca žiakov 8. a 9.
ročníka, ZŠ Janigova 2, Košice

Ciel' práce

---

1. Naučiť sa projekt: pripraviť
plánovať
realizovať
navrhovať konštruktívne
riešenia
2. Stanoviť okamžitú prítomnosť ozónu v ovzduší na
frekventovaných miestach cestných komunikácií
(križovatkách) v slnečnom počasí
3. Overiť si nové a predchádzajúcim štúdiom získané
teoretické vedomosti a praktické zručnosti.

Použité metódy

- projektová metóda
- metóda monitoringu
- metóda pozorovania
- brainstorming
- práca s literatúrou a web. stránkami

Miesto merania:

sídliisko KVP

- a) Miestny úrad (Billa)
- b) Moskovská trieda pred Iskrrou

Staré mesto

- a) námestie SNP
- b) pred plavárňou

Výsledky

miesto	dátum	čas	O ₃ (ug/m ³)	teplota (°C)	počasie
Billa	16.4.2007	14:20	90- 150	18	jasno, severových. vietor
	23.4.2007	14:55	90- 150	19	jasno až poloblačno
	3.5.2007	15:00	90- 150	18	polojasno, mierny vietor
	11.5.2007	10:20	nad 210	26	jasno až polooblačno
	14.5.2007	11:00	150-210	28	slnečno, teplý južný vietor
Iskra	16.4.2007	14:50	90- 150	18	jasno, severových. vietor
	23.4.2007	15:20	pod 90	19	jasno až poloblačno
	3.5.2007	15:30	90- 150	18	polojasno, mierny vietor
	11.5.2007	10:50	150- 210	26	jasno až polooblačno
	14.5.2007	11:30	150- 210	28	slnečno, teplý južný vietor
Nám. SNP	11.5.2007	15:50	nad 210	26	jasno až polooblačno
	14.5.2007	16:00	nad 210	28	slnečno, teplý južný vietor
Plaváreň	11.5.2007	16:20	nad 210	26	jasno až polooblačno
	14.5.2007	16:30	nad 210	28	slnečno, teplý južný vietor

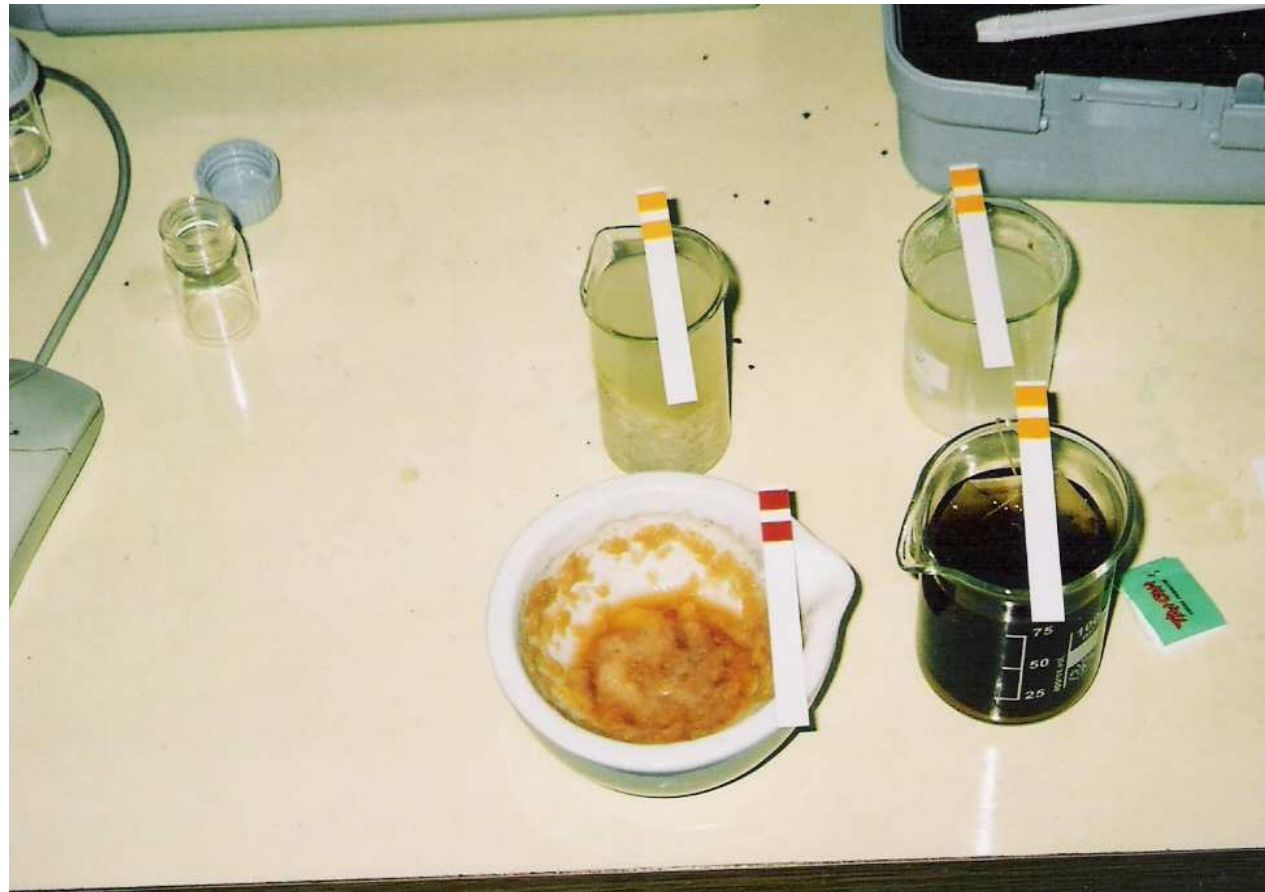

Produkty, ktoré konzumujem – zdravie a toxicita

Základná škola Klátovská 56
Nižný Klátov, šk.r. 2006/2007

Dôkaz draslíka v zemiakoch, múke, ryži a čaji

Dôkaz vápnika v zemiakoch a mlieku

Stanovenie fosforečnanov v Pepsi – Cole

- viac ako 4 mg/l
- kyselina fosforečná naleptáva zubnú sklovinu

Stanovenia dusitanov a dusičnanov v zelenine

<i>Surovina</i>	<i>dusitany</i>	<i>dusičnany</i>
Paštrnák	40 mg/l	500 mg/l
Mrkva	10 mg/l	100 mg/l
Mandarínka	10 mg/l	100 mg/l
Paprika	10 mg/l	100 mg/l
Paradajka	5 mg/l	100 mg/l
Zemiak	5 mg/l	100 mg/l

Prítomnosť škodlivých látok v spodných vodách mesta Sečovce

**Projektová práca realizovaná v rámci
„Trvalo udržateľného rozvoja“ členmi
Chemického krúžku pri ZŠ Obchodná 5,
Sečovce**

Vedúca krúžku:

RNDr. Stremeňová Anna

Ciel' práce

- Cieľom nášho projektu bolo zistiť obsah škodlivých látok v spodných vodách nášho mesta Sečovce.
- Podľa mapy mesta sme vybrali 6 miest, odkiaľ sme odobrali vzorky spodnej vody zo studní:

Materiál a metodika

Vzorka č.1: Mostová ulica

Vzorka č.2: Kochanovská ul.

Vzorka č.3: Štefánikova ul.

Vzorka č.4: Pribinova ul.

Vzorka č.5: Partizánska ul.

Vzorka č.6: Albinovská ul.

Materiál a metodika

Analýzu vzoriek sme robili jednako pomocou **kufrika CH1**, ktorý nám zapožičala Prírodovedecká fakulta UPJŠ v Košiciach a taktiež pomocou prístroja **RQFlex 10 od firmy Merck**. Druhú analýzu sme previedli v laboratóriu Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach. Výsledky sú spracované v tabuľkách a grafoch.

Stanovenie dusičnanov, dusitanov, fosforečnanov a tvrdosti vody určené na Prírodovedeckej fakulte v Košiciach.

Tab. 1 Obsah dusičnanov vo vzorkách vody NO_3

■ č. vzorky	1.	2.	3.	4.	5.	6.
■ množstvo mg/dm^3	25	100	25	0	50	50

Tab. 2 Obsah dusitanov vo vzorkách vody NO_2

č. vzorky	1.	2.	3.	4.	5.	6.
množstvo mg/dm^3	1	1	0	0	0	0

Tab.3 Obsah fosforečnanov vo vzorkách vody

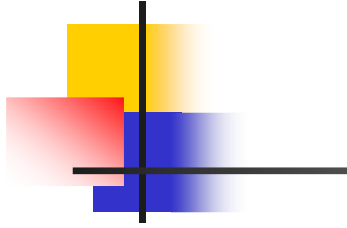
č. vzorky	1.	2.	3.	4.	5.	6.
množstvo mg/l	0,3	1	0,5	1	0,2	0,3

Tab.4 Obsah fosforečnanov vo vzorkách vody – PC Multi Direct

č. vzorky	1.	2.	3.	4.	5.	6.
množstvo mg/l	8	9	11	6	7	7

Tab. 5 Tvrdoš' vody

č. vzorky	1.	2.	3.	4.	5.	6.
množstvo	20 N	20 N	15 N	20 N	15 N	20 N
	27 N	28,5 N	26 N	21 N	30 N	26,2 N

Kyslé zrážky a ich vplyv na život v Košiciach

Základná škola, Staničná 13, Košice

Autori:

Martin Vojtek

Martin Apjar

Tomaš Nagy

Viktor Nagy

RNDr. Andrea Sedláková

Ciele projektu

- vykonať odber a analýzu zrážkovej v jednotlivých lokalitách mesta Košice
- spracovanie informácií o stave zrážkovej vody z jednotlivých odberových lokalít na základe monitorovacieho kufríka
- poukázať na nebezpečenstvo kyslých dažďov a ich potencionálny nárast v Košiciach
- pochopiť vznik kyslých dažďov ako ekologický problém súčasnosti
- použitie projektu ako vzdelávací materiál pre učiteľov a žiakov na hodine chémie, biológie a geografie na ZŠ Staničná 13
- uskutočnenie besedy na tému Kyslé zrážky v Košiciach

Materiál a metodika

1. Odber a chemická analýza zrážkovej, podzemnej, povrchovej a pitnej vody z jednotlivých lokalít mesta Košice.

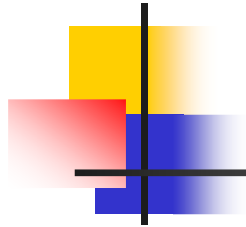
2. Získavanie informácií zo Slovenského hydrometeorologického ústavu, Slovenskej agentúry životného prostredia – CENTRUM KRAJINNO - EKOLOGICKÉHO PLÁNOVANIA.

3. Vytvorenie tabuliek z vyhodnotených odobratých vzoriek.

4. Štúdium odbornej literatúry a internetu.

Monitorovací kufřík

- je stavaný na rýchlu analýzu povrchových vôd
- sada umožňuje uskutočnenie jednoduchých experimentov z enviromentálnej chémie priamo v teréne
- v monitorovacom kufříku sú zaradené nomogramy pre vizuálnu charakterizáciu znečistenia vodného zdroja doplnené o jednoduché monitorovacie experimenty

Vyhodnotenie vlastných meraní

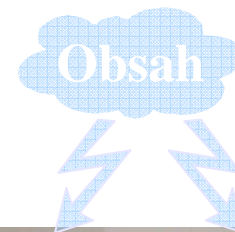
Obsah

Frekvencia odberu vzoriek : 2 odbery v priebehu októbra, novembra a decembra v 4 vybraných lokalitách

- v tabuľke sú uvedené aritmetické priemery meraní za každý mesiac
- hodnoty sú udané v mg/l

Miesto odberu	pH			* Cl ⁻			* (SO ₄) ^{-II}			* NO ₃ ⁻			* NO ₂ ⁻			
	mesiac	10.	11.	12.	10.	11.	12.	10.	11.	12.	10.	11.	12.	10.	11.	12.
Ke – Šaca		5,8	6,1	5,4	16,5	13,8	20,4	95	120	79	20	20,4	28,3	0,9	0,7	1
Kokšov – Bakša		6,2	6	6,5	118	89,2	113	32	30	40	21,7	16	14,5	0,7	0,6	-
Ke – Juh		5,9	5,7	6,2	40,8	38,7	17,8	72	98	76	46,3	50	21,8	0,8	-	0,3
sídl. Ťahanovce		7,3	7,2	7,3	5,9	11,3	5,9	20	21	18	-	10,1	9,2	0,2	0,4	0,1

Beseda

Minerálne vody okolia Šváboviec a Gánoviec

ZŠ s MŠ Švábovce

Vedúce:

Mgr. Katarína Korenková

Mgr. Lucia Šivecová

Žiaci 8. ročníka:

Martina Valasová

Kamila Kvasková

Adriana Pavlíková

Simona Winczlerová

Vymedzenie a nastolenie problémov

Problém 1:

Aké minerálne látky obsahujú vybrané pramene a vrty?

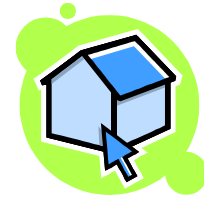
Riešenie (Rozbory vôd boli robené pomocou Kufríka CH1)

Problém 2: **Je v týchto vodách zvýšený obsah ukazovateľov znečistenia?**

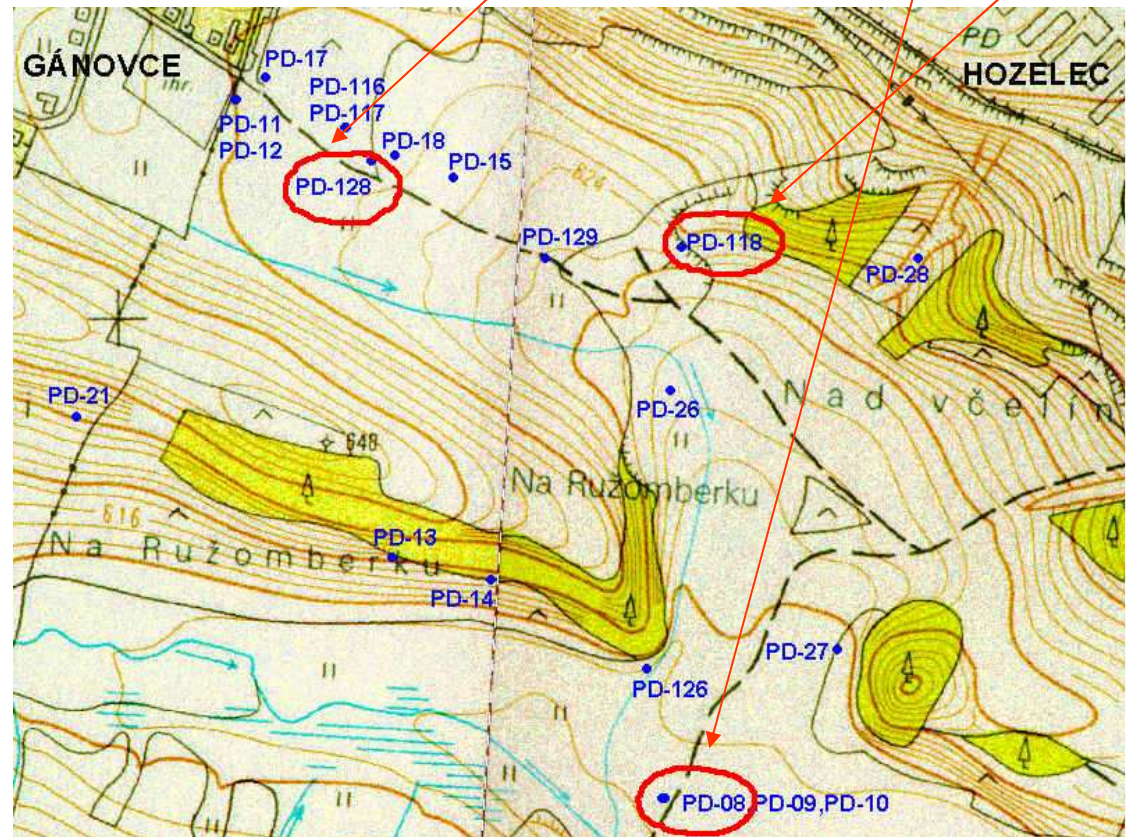
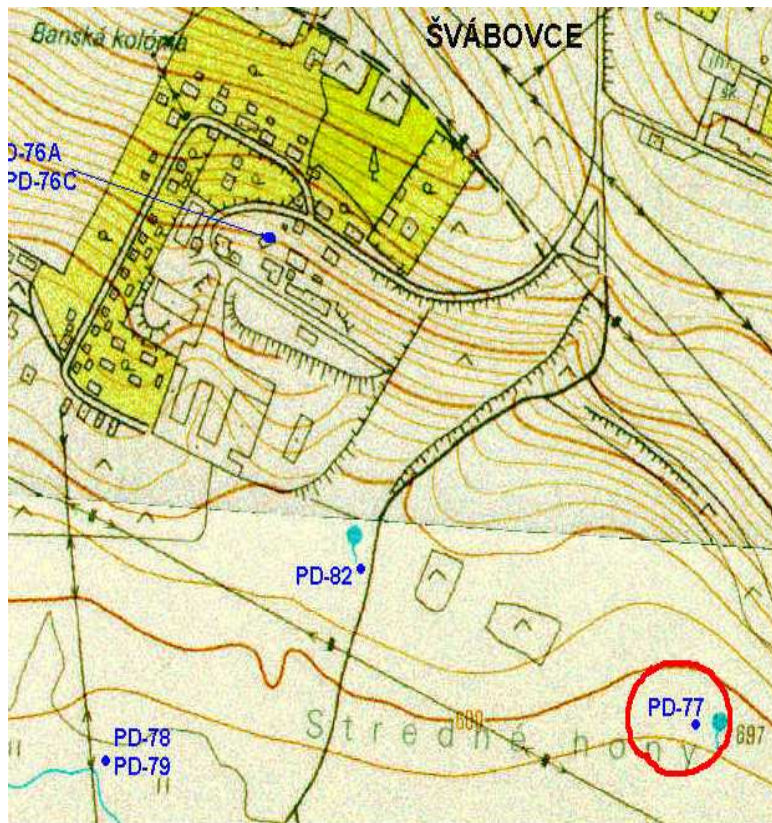
Problém 3: **Porovnať chemické zloženie sledovaných vôd s bežne dostupnými minerálkami.**

Problém 4: **Zistiť prírodné, pôdne, hydrologické a klimatické pomery sledovaného územia.**

Pramene a vrty okolia Šváboviec a Gánoviec

- Kvašnica na lúke
- Vrt pri Gánovciach
- Pri močiarí veľký prameň
- Prameň v travertínovom lome

Namerané hodnoty

■ **Odber 2. 3. 2007**

- čas: 13:40
- teplota vzduchu: 8,5°C
- teplota vody: 9,7°C
- počasie: polooblačno, veterno

■ **Odber 24. 4. 2007**

- čas: 12:45
- teplota vzduchu: 11,8°C
- teplota vody: 9,7°C,
- počasie: slnečno

2. 3. 2007

pH	NH ₄ ⁻	Cl ⁻	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	O ₂
6	0	20 mg/l	10 mg/l	1 mg/l	0,5 mg/l

24. 4. 2007

PO ₄ ⁻	NH ₄ ⁻	Cl ⁻	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	O ₂
0	0	20 mg/l	10 mg/l	0	0,6 mg/l

Namerané hodnoty

- **Odber 11.4.2007**
- čas: 13:05
- teplota vzduchu: 12,7°C
- teplota vody: 26,5°C
- počasie: slnečno

Okolie vrtu

pH	NH ₄	Cl ⁻	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	O ₂	PO ₄ ⁻	PO ₄ ⁻³	P ₂ O ₅
6	0	35mg/l	0 mg/l	0 mg/l	0	1 mg/l	3 mg/l	2 mg/l

Namerané hodnoty

■ Odber 28.2.2007

- čas: 14:15
- teplota vzduchu: 9,2°C
- teplota vody: 10,2°C
- počasie: pod mrakom, veterno

■ Odber 11.4.2007

- čas: 13:05
- teplota vzduchu: 12,7°C
- teplota vody: 11,4°C
- počasie: slnečno

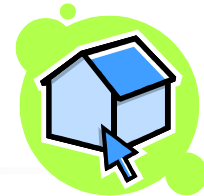
28. 2. 2007

pH	NH ₄ ⁻	Cl ⁻	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	O ₂
5	0	20 mg/l	0	0	0,8 mg/l

11. 4. 2007

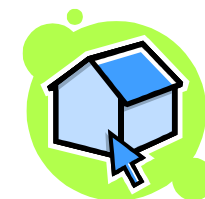
pH	NH ₄	Cl ⁻	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	O ₂	PO ₄ ⁻	PO ₄ ⁻³	P ₂ O ₅
5	0	20 mg/l	0	0	0,7 mg/l	0,7 mg/l	2,1 mg/l	1,6 mg/l

Porovnanie chemického zloženia sledovaných vôd s bežne dostupnými minerálkami

Prameň/minerálka	NH₄⁺	Cl⁻	NO₃⁻	NO₂⁻
Pod močiarom	0	20	0	0
V travertínovom lome	0	10	10	1
Kvašnica na lúke	0	20	0	10
Vrt pri Gánovciach	0	35	0	0
Matúšov prameň	0,05	4,6	8,05	<0,01
Ľubovnianska	0	0	<1,0	<0,01
Zlatá studňa	0,14	14,2	16,3	<0,01
Gemerka	1,327	29,07	<0,5	<0,01
Korytnica	0	8,5	<0,1	<0,01

Rozbory vôd prameňov a vrtov okolia Svábovíc a Gánovíc boli robené pomocou Kufríka CH1 s vybranými skupinami testov na stanovenie rôznych aniónov a iných chemických látok.

Potok Vrbina – antropogénna činnosť

ZŠ Tomášikova, Košice

Ciel' práce

- Predbežný prieskum antropogénnej činnosti na potok Vrbina v chatárskej oblasti Nižný Klatov

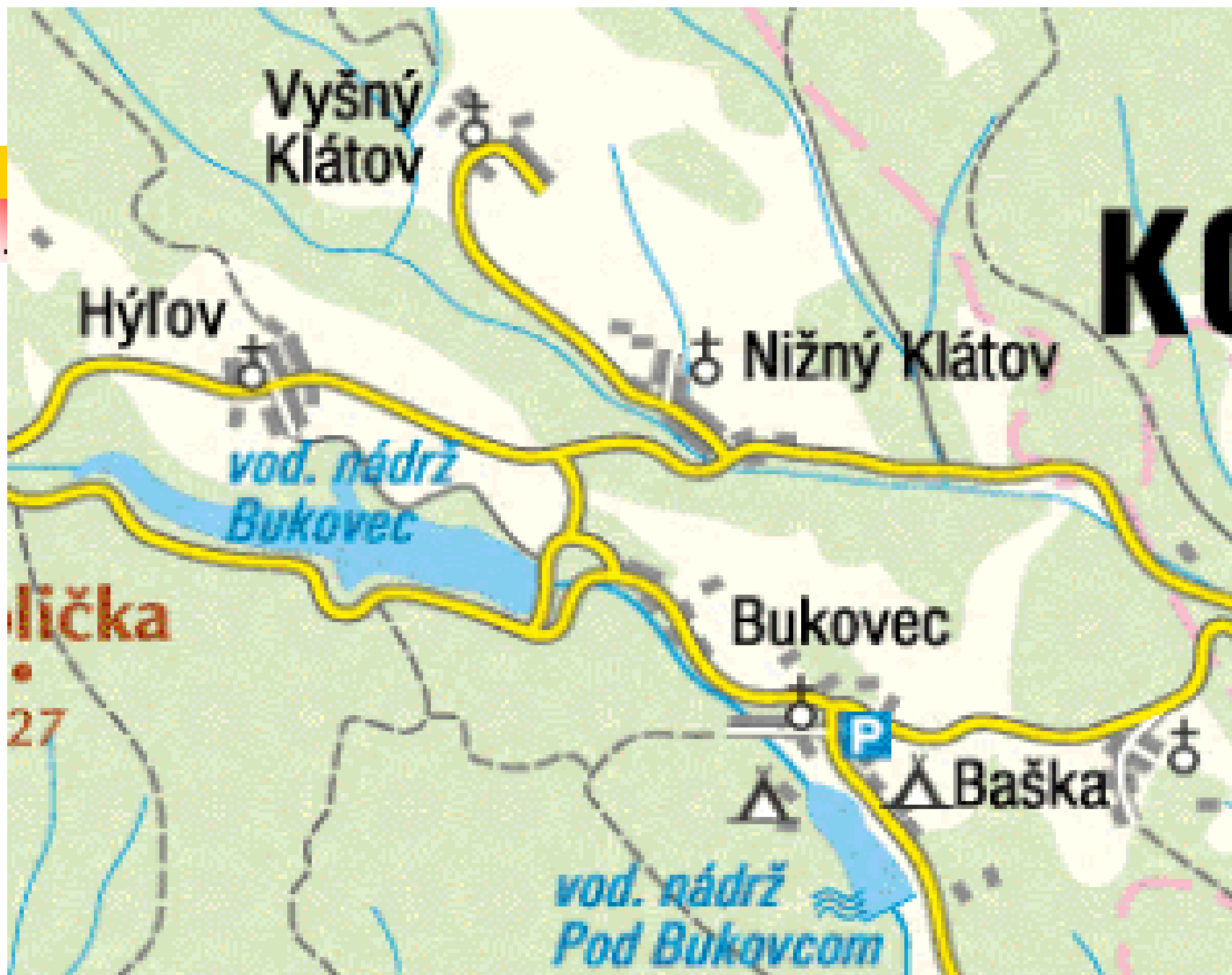

Úlohy

- Urobiť prieskum brehov potoka Vrbina
- Zvoliť vhodné odberné miesta
- Naučiť sa pracovať s monitorovacím kufříkom
- Načrtnúť náplň budúceho projektu

Tabuľka meraní parametrov uskutočnených na troch odberných miestach

Merané veličiny	1.odberné miesto	2.odberné miesto	3.odberné miesto
<i>Teplota</i>	8,7°C	8,9°C	8,9°C
<i>pH</i>	6	6	6
<i>Tvrdosť vody</i>	stredne tvrdá	stredne tvrdá	stredne tvrdá
<i>Amoniak</i>	0 mg/l	0 mg/l	0 mg/l
<i>Dusičnany/dusitany</i>	0 mg/l	0 mg/l	0 mg/l
<i>Fosforečnany</i>	0 mg/l	0 mg/l	0 mg/l
<i>Rozpustený kyslík</i>	26 mg/l	18,5 mg/l	11 mg/l
<i>Ropné produkty</i>	0	0	0

Základná škola ZŠ Tomášikova Košice

- RNDr. Erika Meltzerová
- Dominika Faixová
- Barbora Fotulová
- Michaela Hudecová
- Veronika Kaňuková
- Dominika Kerpčárová
- Nikoleta Tóthová
- Patrícia Vilková

ZDRAVÁ ŠKOLA

-

ŽIADNA KOLA

ZŠ TOMÁŠIKOVA, KOŠICE

CIEĽ PROJEKTU

- Znížiť konzumáciu coca-coly a iných sladených nápojov žiakmi našej školy

ÚLOHY

- Vykonať prieskum o konzumácii coca-coly a iných sladených nápojov žiakmi našej školy
- Overiť chemické zloženie coca-coly udávané výrobcom
- Zistiť účinky jednotlivých komponentov coca-coly na ľudský organizmus
- Získané informácie sprostredkovať žiakom našej školy
- Zdokonaľiť sa v práci s počítačom a internetom

PRIESKUM

Počet žiakov, ktorí pijú coca-colu: **222**

z toho 63 denne a 73 viac ako 1l

Počet žiakov, ktorí pijú kofolu: **91**

z toho 33 denne a 31 viac ako 1l

Počet žiakov, ktorí pijú džus: **117**

z toho 111 denne a 33 viac ako 1l

Počet žiakov, ktorí pijú iné sladené nápoje: **118**

z toho 56 denne a 84 viac ako 1l

Počet účastníkov prieskumu: **609**

Naše vstupy do školského rozhlasu

Cukor a obezita

- Cukor a zubný kaz
- Cukor a diabetes

- Čo s nami robí kofeín
- Hliník a ľudský organizmus
- Umelé sladidlá v potravinách

Deň vody

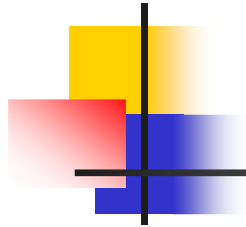

Výsledky prieskumu

- Počet účastníkov prieskumu : **596** ž.
- Naše vstupy sledovalo: **312** ž.
- Prestalo piť colu alebo kofolu: **135** ž.
- Obmedzilo pitie coly alebo kofoly: **88** ž.
- Svoje návyky nezmenilo: **373** ž.

Stanovenie prítomnosti fosforečnanov v pracích prostriedkoch

GPH MICHALOVCE

Autori: Gabriela Čornejová, Ivana Sunitrová

Monitorovací kufřík

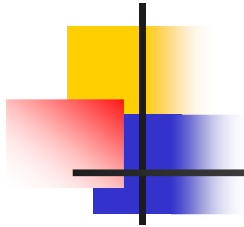

Testovací balíček na stanovení fosforečnanů

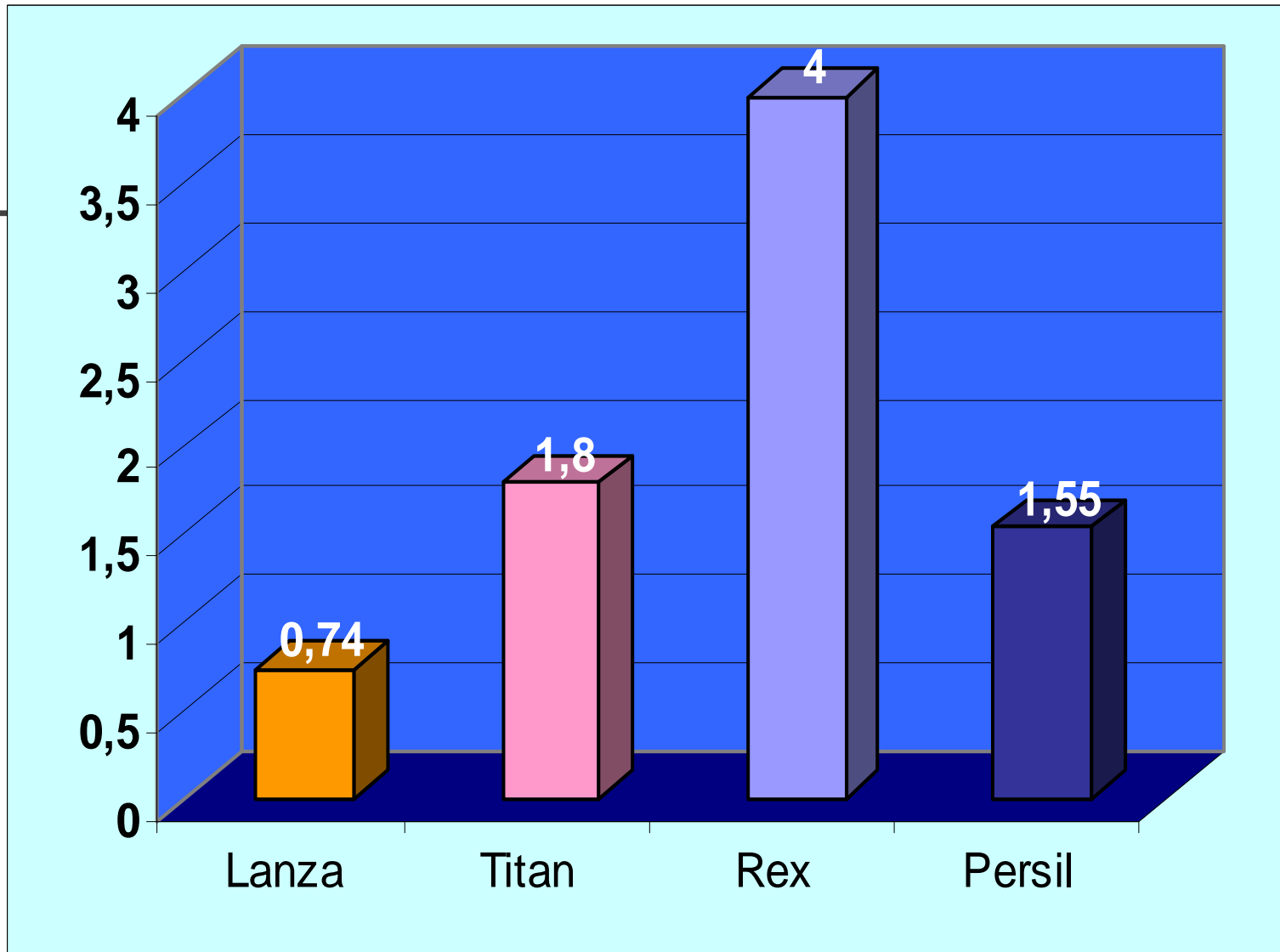
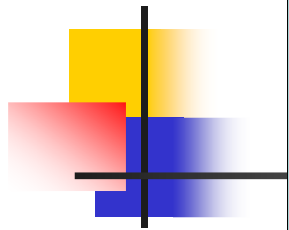
1. 2 sklené kyvety (5 ml)
2. plastovou stříkačku
3. farebnou podložku
4. komparátor
5. reagensie: PO₄-1, PO₄-2
6. rozsah

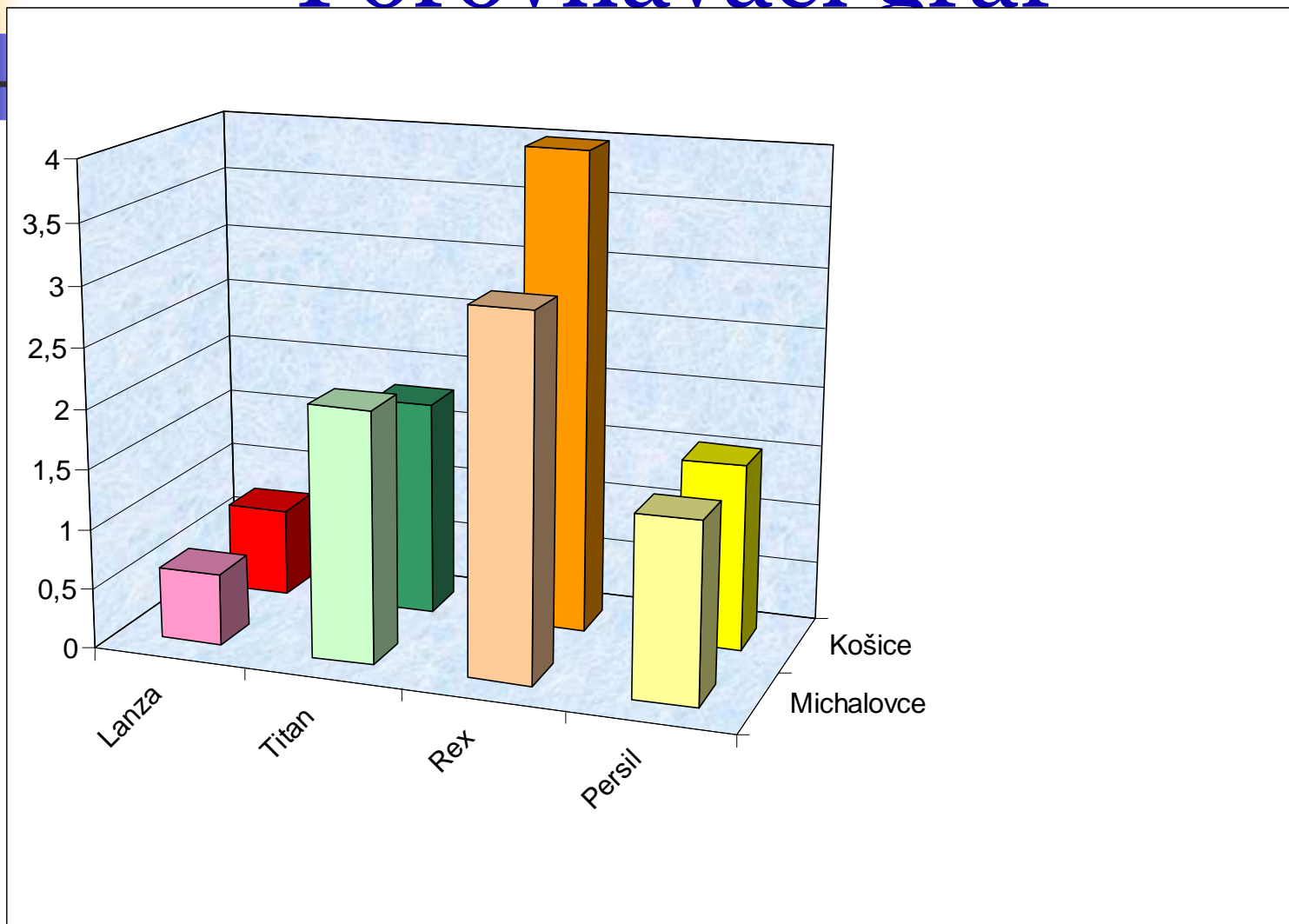
POSTUP PRÁCE

- zostavenie filtračnej aparatúry
- príprava filtrátu pracovného prostriedku
- naplnenie kyviet filtrátom
- pridanie reagensí : PO₄-1, PO₄-2
- 10 minútový priebeh reakcie
- stanovenie záverov
- zápis nameraných hodnôt do tabuliek

Porovnávací graf

Stanovenie množstva hliníka v instantnej káve

GPH MICHALOVCE

CIEĽ PRÁCE

- vo vybraných druhoch instantnej kávy stanoviť množstvo hliníka pomocou monitorovacieho kufríka CH1

MATERIÁL A METODIKA

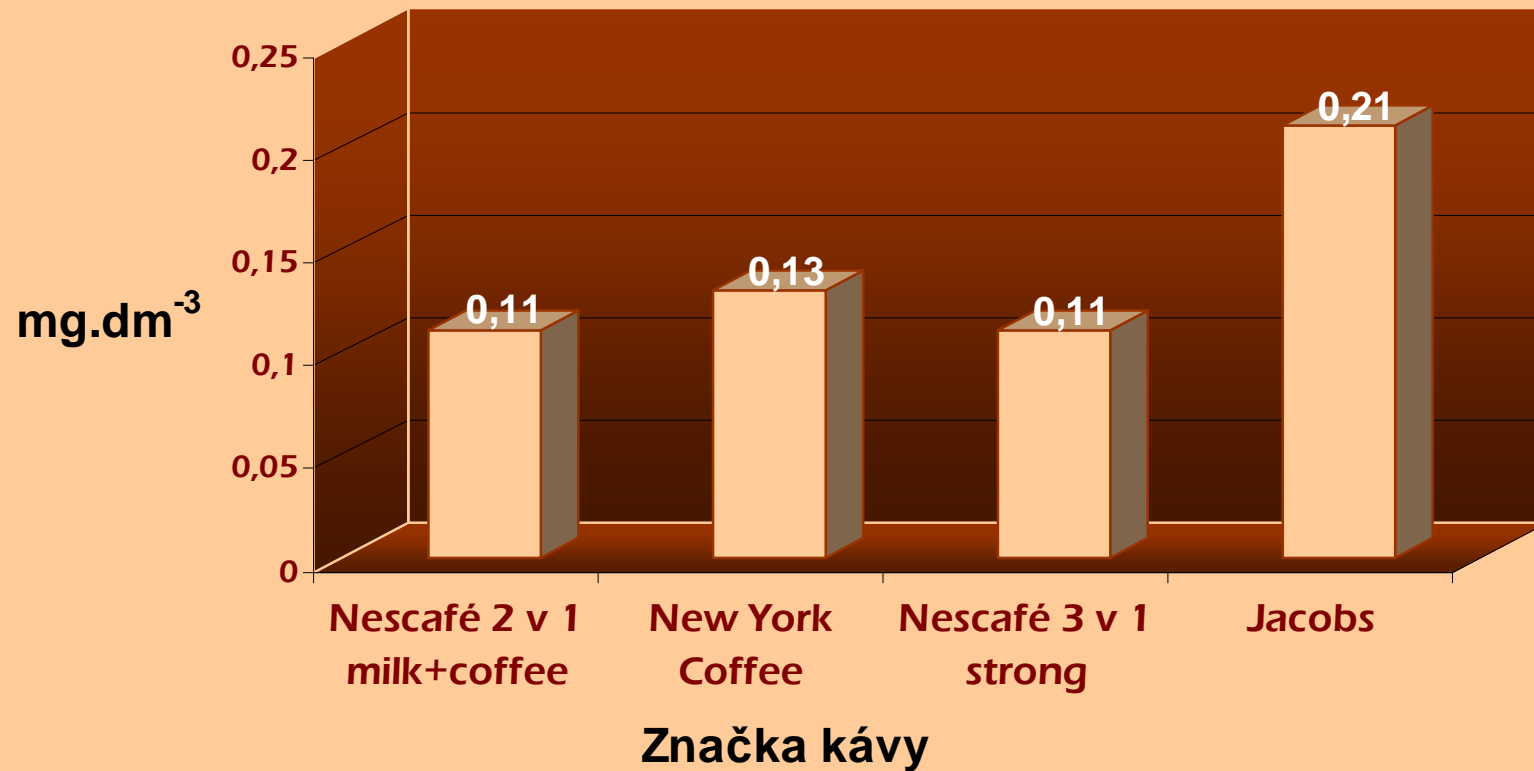
MATERIÁL A METODIKA

- Nescafé 2 v 1 milk+coffee
- New York Coffee
- Nescafé 3 v 1 strong
- Jacobs

Výsledky pokusov z katedry anorganickej chémie UPJŠ

Obsah Al v jednotlivých kávach

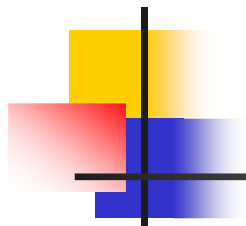

Dýcham, konzumujem, rozmýšľam

- Ozón, kapusta, pôda

Gymnázium Opatovská, Košice

Autori projektu:

Marek DRAB 3.A

Patrik PAHOLOK 3.A

Jana GOMOLČÁKOVÁ 2.A

Nikola JACUNSKÁ 2.A

Tomáš JEZNÝ 3.B

Peter LUMNITZER 3.B

Vedúca:

RNDr. Marta HALÁSZOVÁ

Monitorovanie troposférického ozónu

Koncentráciu prízemného ozónu sme zisťovali pomocou prúžkov na detekciu z mobilnej analytickej súpravy.

Miesto merania – autobusová zastávka **Vyšné Opátske – Gymnázium.**

Prúžok sme pripevnili na pevný podklad a po 10 minútach sme na základe priloženej kolorimetrickej stupnice určili orientačné množstvo ozónu v ovzduší.

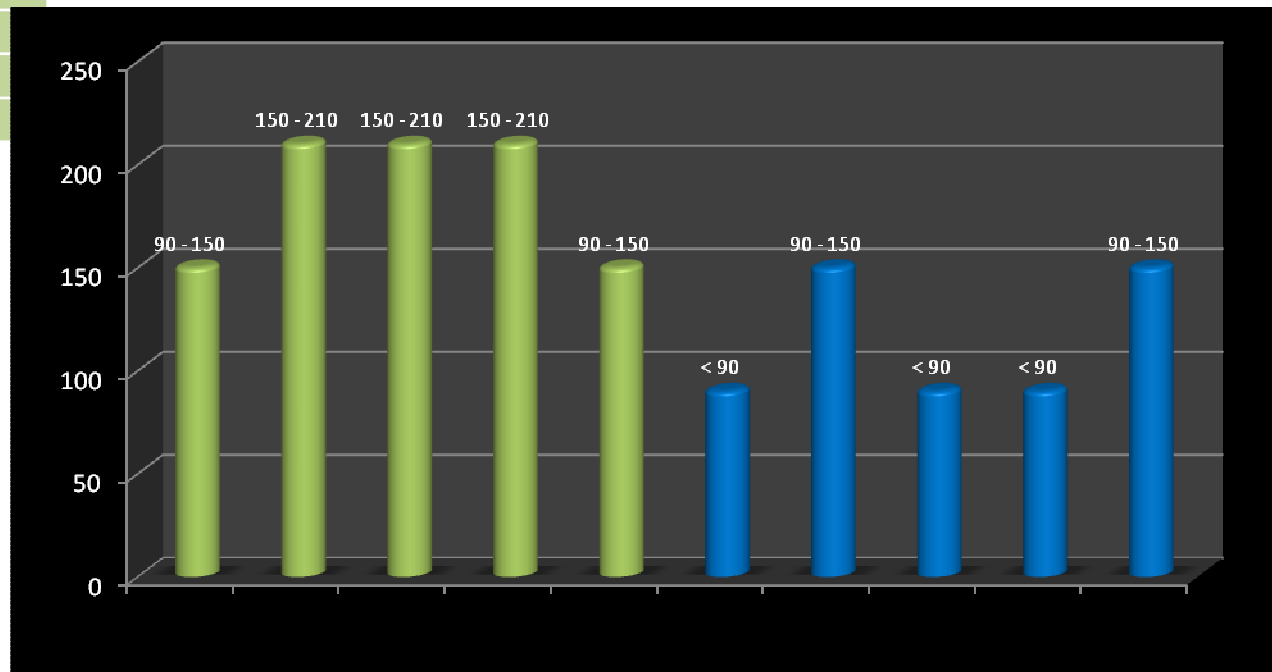
Miesto s frekventovanou automobilovou dopravou

Porovnanie nameraných hodnôt množstva ozónu v ovzduší

Dátum	Namerané hodnoty [$\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$]
18.9.2006	90 - 150
19.9.2006	150 - 210
20.9.2006	150 - 210
21.9.2006	150 - 210
22.9.2006	90 - 150
28.1.2007	< 90
29.1.2007	90 - 150
30.1.2007	< 90
31.1.2007	< 90
1.2.2007	90 - 150

V slnečnom počasí bola koncentrácia ozónu v ovzduší vyššia ako počas zamračeného počasia. UV žiarenie napomáha fotochemickým reakciám prekursorov ozónu

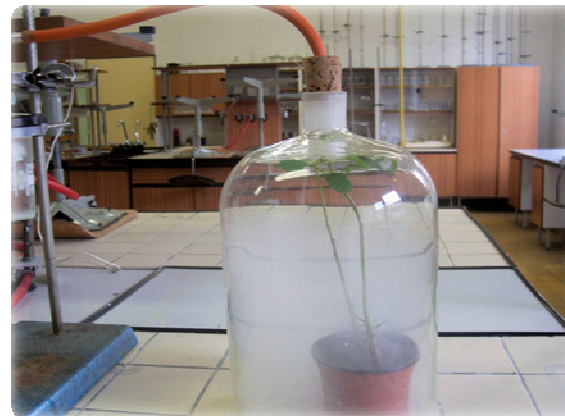
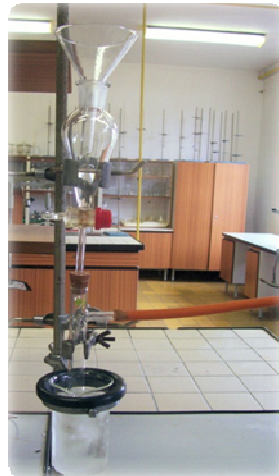
Možnosti výroby ozónu a skúmanie jeho vlastností

- Príprava ozónu elektrickým výbojom v laboratóriu fyziky
- Postup práce: Induktor sme pripojili na zdroj, nechali sme ho v činnosti, v blízkosti sme umiestnili detekčný prúžok.
- Po 2 min sme prítomnosť ozónu identifikovali aj čuchom.

Toxické účinky ozónu na chlorofyl

- Toxický účinok ozónu spočíva v jeho schopnosti rozrušovať dvojité väzby v organických látkach. Táto vlastnosť sa využíva napr. pri dezinfekcii. Nepriaznivo však pôsobí na rastlinstvo, pretože rozrušuje chlorofyl.
- Pokus sme robili s izbovou rastlinou. Vystavili sme ju pôsobeniu ozónu vyrobeného v laboratóriu päťkrát v priebehu dvoch týždňov. Biele miesta na liste signalizujú narušenie chlorofylu.

Pred účinkom ozónu

Po účinkoch ozónu

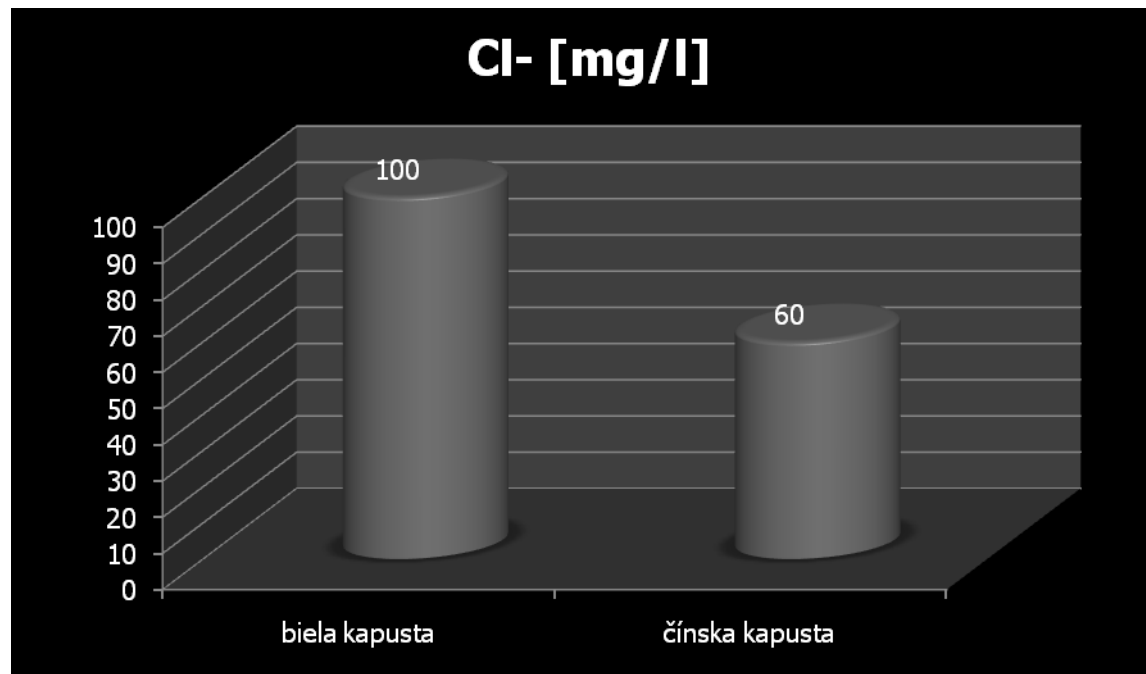

Detaily listov

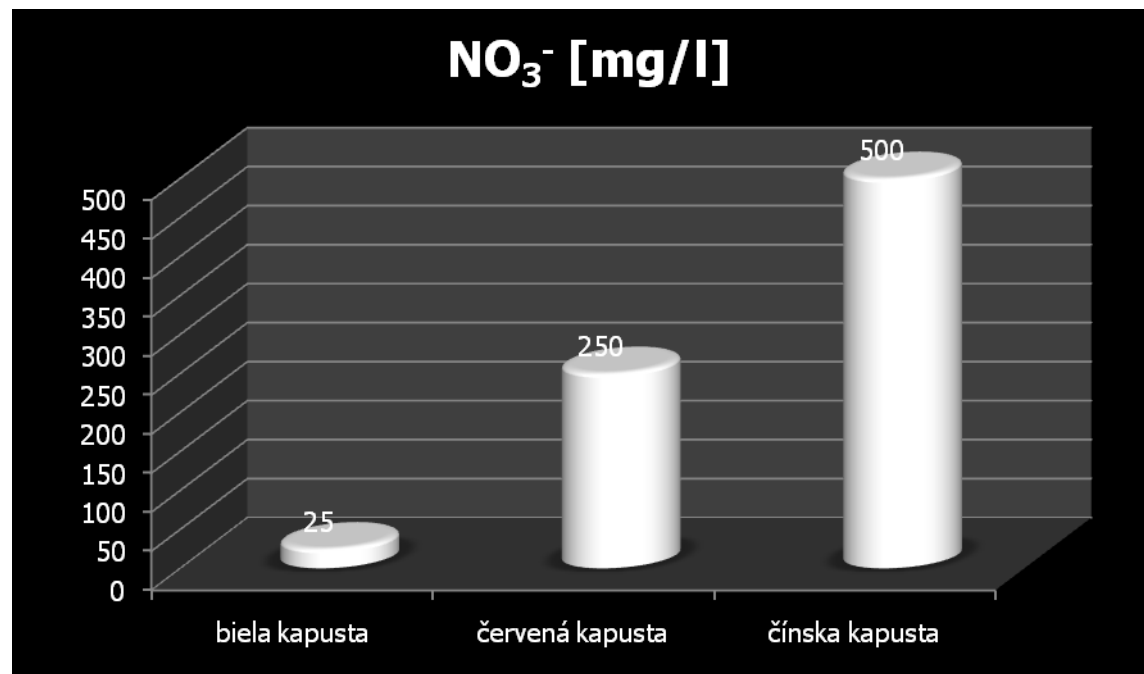
Meranie množstva chloridov v kapuste

Meranie v škole	
kapusta	chloridy Cl ⁻
biela	100 mg/l
čínska	60 mg/l

Meranie množstva dusičnanov v kapuste

Meranie v škole	
kapusta	dusičnany NO_3^-
biela	25 mg/l
červená	250 mg/l
čínska	500 mg/l

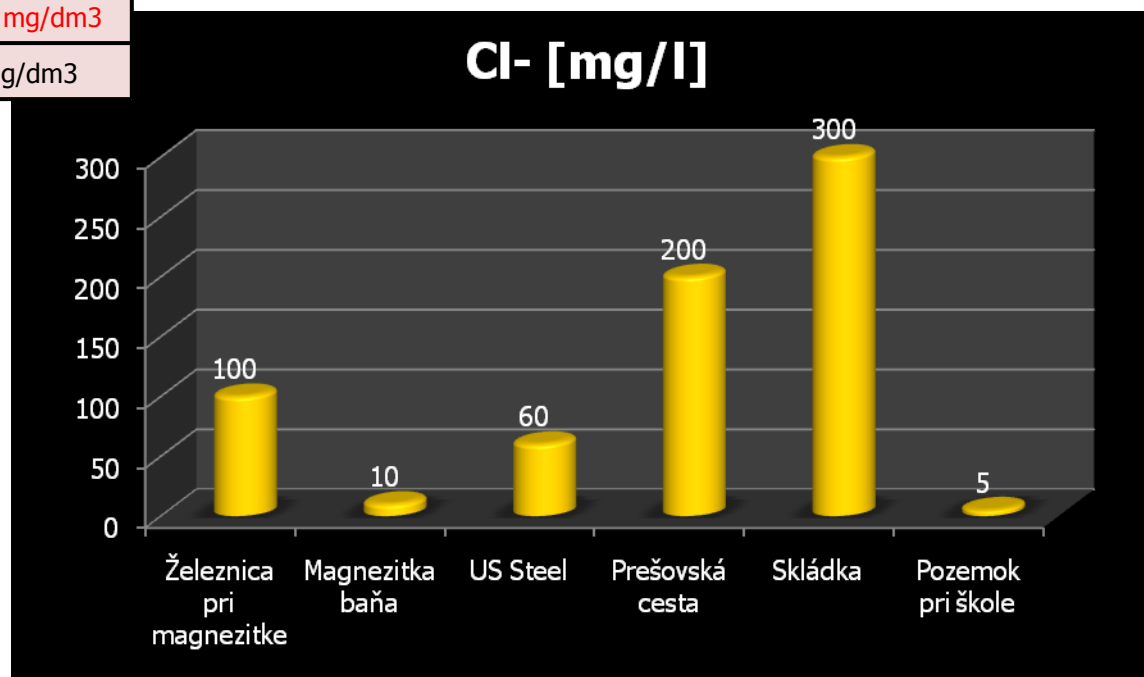
Laboratórne merania množstva látok v pôde pomocou mobilnej analytickej súpravy

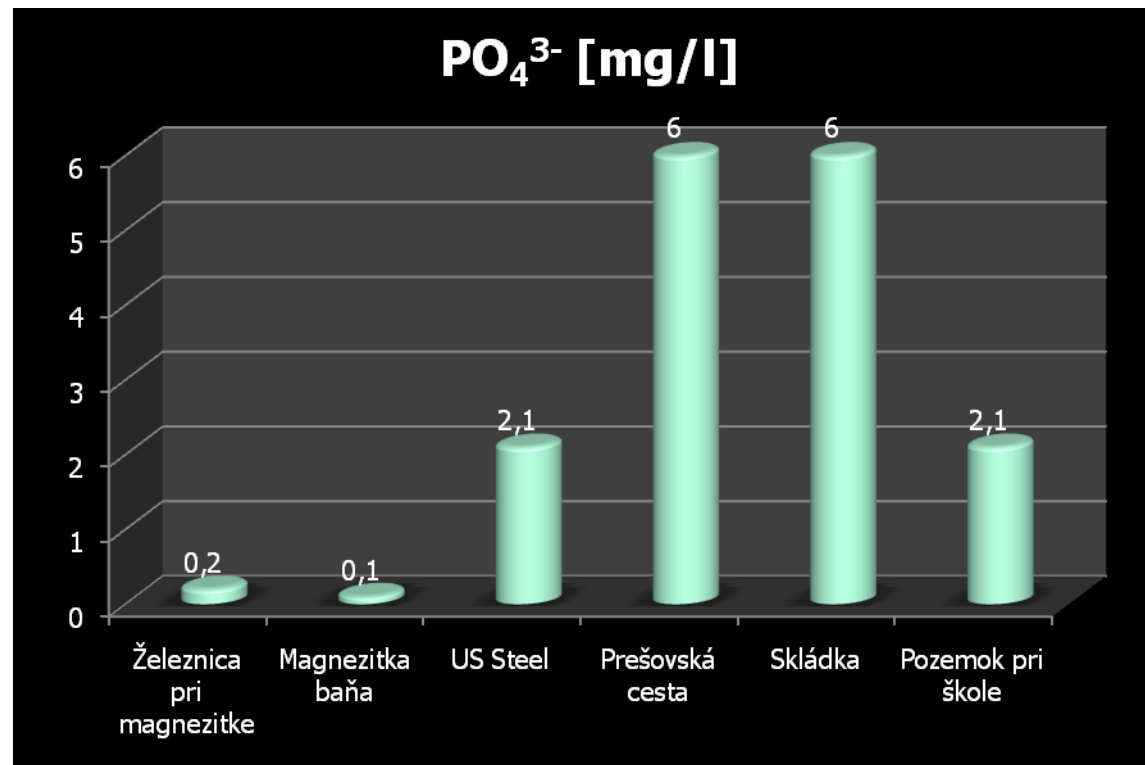
Meranie množstva chloridov v pôde

Meranie v škole		
	Lokalita	Cl ⁻
1. vzorka	Železnica pri magnezitke	100 mg/dm ³
2. vzorka	Magnezitka baňa	10 mg/dm ³
3. vzorka	US Steel	60 mg/dm ³
4. vzorka	Prešovská cesta	200 mg/dm ³
5. vzorka	Skládka	>300 mg/dm ³
6. vzorka	Pozemok pri škole	5 mg/dm ³

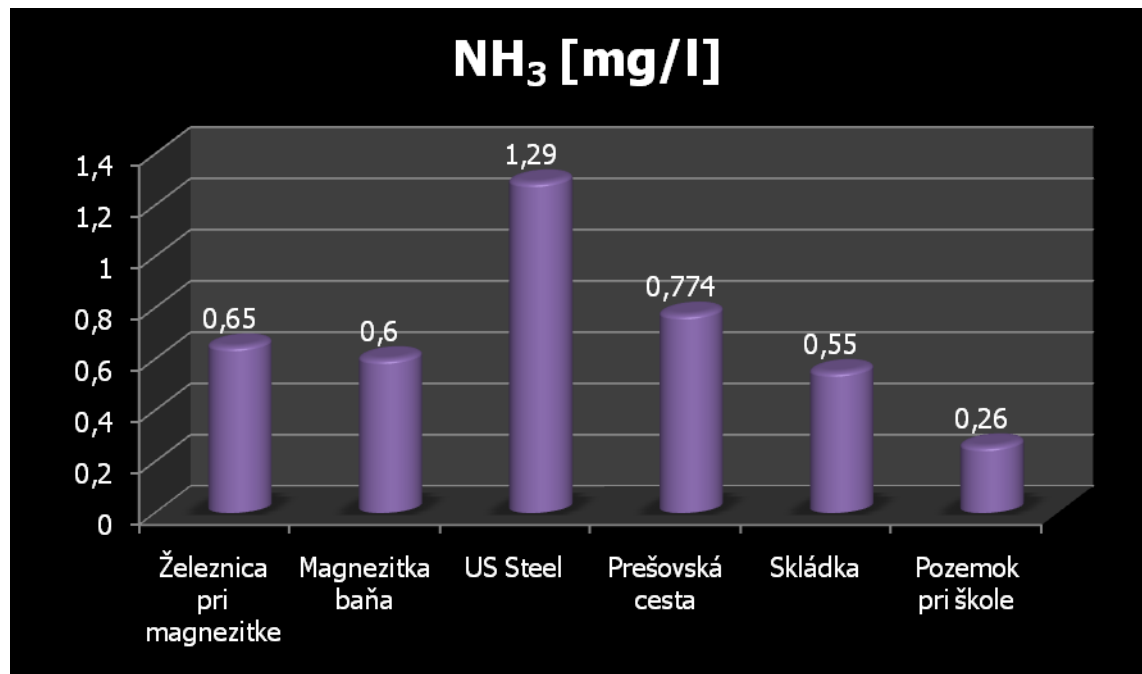
Meranie množstva fosforečnanov v pôde

Meranie v škole		
	Lokalita	PO ₄ ³⁻
1. vzorka	Železnica pri magnezitke	0,2 mg/dm ³
2. vzorka	Magnezitka baňa	0,1 mg/dm ³
3. vzorka	US Steel	2,1 mg/dm ³
4. vzorka	Prešovská cesta	6 mg/dm ³
5. vzorka	Skládka	6 mg/dm ³
6. vzorka	Pozemok pri škole	2,1 mg/dm ³

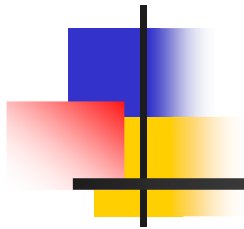

Meranie množstva amoniaku v pôde

Meranie v škole		
	Lokalita	NH ₃
1. vzorka	Železnica pri magnezitke	0,65 mg/dm ³
2. vzorka	Magnezitka baňa	0,6 mg/dm ³
3. vzorka	US Steel	> 1,29 mg/dm ³
4. vzorka	Prešovská cesta	0,774 mg/dm ³
5. vzorka	Skládka	0,55 mg/dm ³
6. vzorka	Pozemok pri škole	0,26 mg/dm ³

Skúmanie kvality povrchovej vody v mojom okolí

(„Voda, čo nás drží nad vodou“)

GYMNÁZIUM POPRAD, UL. KUKUČINOVA 4239/1

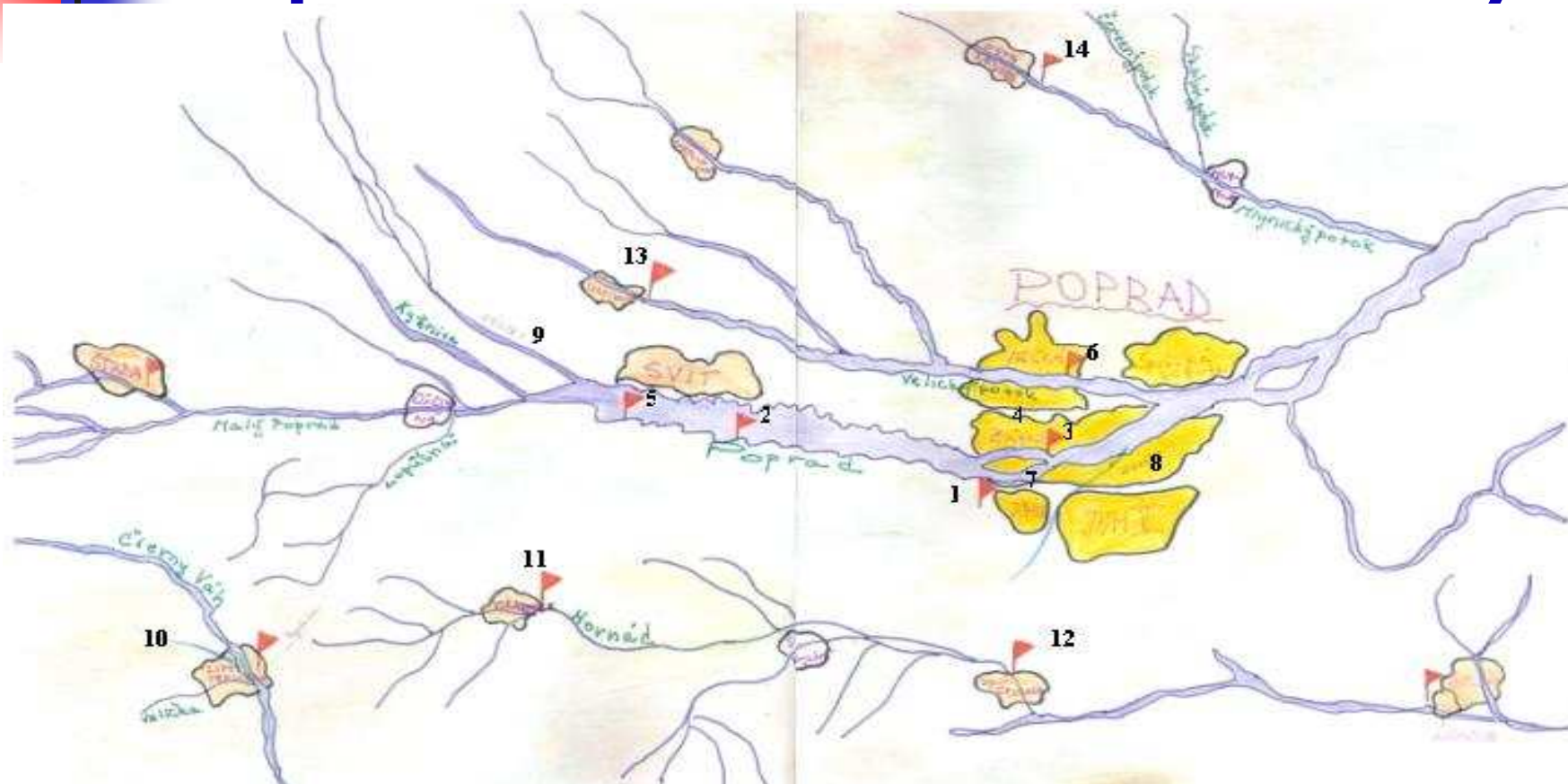

Materiál a metodika práce

- Pracovnú skupinu tvorilo 14 študentov, ktorí odoberali vzorky vody z miesta svojho bydliska. Vzorky odoberali v mesiacoch október, november 2006 a marec 2007 vždy deň pred stanovením. V októbri 2006 študenti urobili aj biologický monitoring.
- Vzorky vody odoberali študenti z rôznych lokalít rieky Poprad a z okolia Popradu, podľa miesta bydliska.

Mapa lokalít odberu vzoriek vody

Legenda:

Rieka Poprad – 1 – Garáže, 2 – Popradské nábregie (pri Unibanke), 3 – AquaCity, 4 – Sídliisko Západ, 5 – Svit – “Studnička”, 6 – Veľká

Prítoky rieky Poprad – 7 – Potôčky, 8 – Husi potok, 9 – Hágsy potok

Iné potoky a rieka Hornád – 10 – Teplica (Liptovská Teplička), 11 – Hornád – Vikartovce, 12 – Hornád – Spišský Stiažnik, 13 – Kahule (Batizovce), 14 – Novolesniánsky potok (Nová Lesná)

Stanovenie vybraných chemických parametrov

Na stanovenie vybraných chemických parametrov vzoriek vody sme použili kufrík CH1 od spoločnosti MULTIRECOMM, Košice.

Stanovenie vybraných chemických parametrov

- Stanovovali sme koncentráciu amoniaku, dusičnanov, dusitanov a fosforečnanov.
- Zisťovali sme celkovú tvrdosť vody a reakciu vody pH.
- Namerané hodnoty sme zapisovali do chemického formulára.

CHEMICKÝ MONITORING VODY

ÚDAJE O ODBERE

Dátum: .....
Čas: .....
Názov toku: .....
Miesto odberu: .....
Škola: .....

VZORKA je z povrchu ..... **pH vody**
je z hĺbky 4 4,5 5 5,5 6 6,5 7 7,5 8 8,5

VLASTNOSTI VODY :

Teplota vody: ..... °C
Zakalenosť: nepriehľadné ..... priehľadné ..... polopriehľadné ..... čisté
Zápach: zapácha ..... nezapácha .....
Je na vode pena? áno ..... nie .....
Znečistenie odpadkami; vôbec – veľké (stupnica od 1 do 10)
Sú na kameňoch riasy: áno ..... nie .....

POČASIE

V deň odberu: teplota vzduchu: ..... °C
slnéčno ..... polooblačno ..... oblačno ..... prehánky ..... búrka ..... sneženie

Pred dňom odberu: teplota vzduchu: ..... °C
slnéčno ..... polooblačno ..... oblačno ..... prehánky ..... búrka ..... sneženie

STANOVENÉ ÚDAJE

(NH ₄) ⁺ [mg / l]	(NO ₃) ⁻ [mg / l]	(NO ₂) ⁻ [mg / l]	(PO ₄) ³⁻ [mg / l]	pH	Celková tvrdosť [°d]

Formulár chemického monitoringu vody

Výsledky analýzy vody

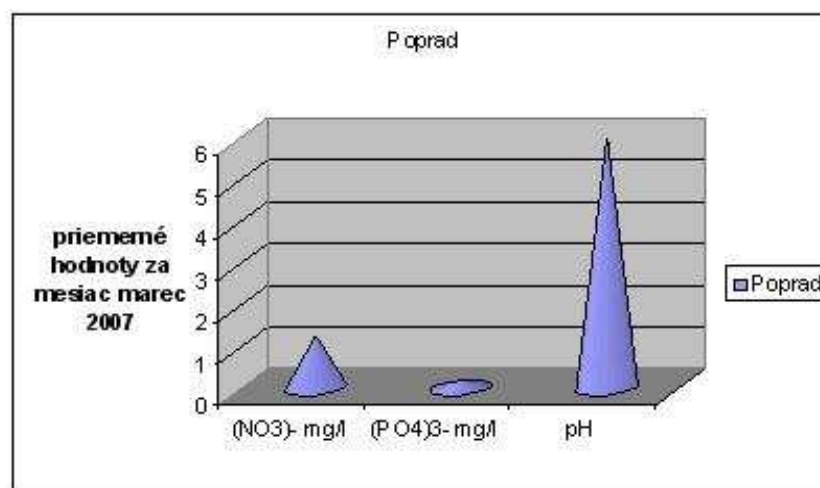
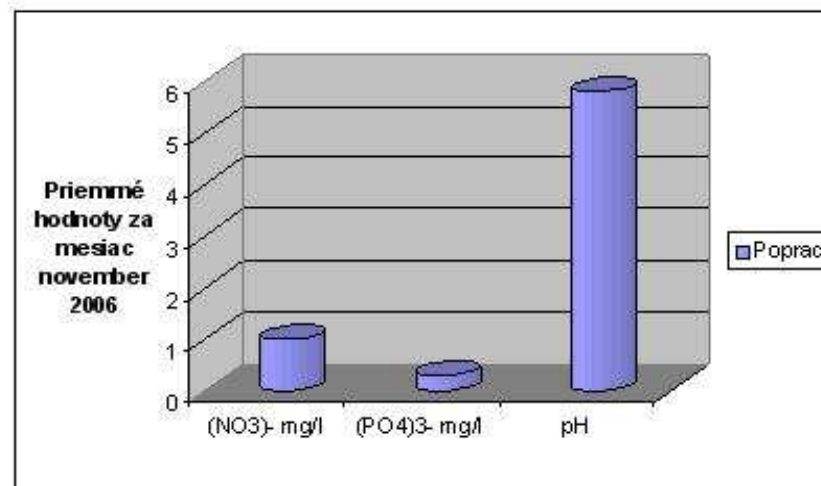
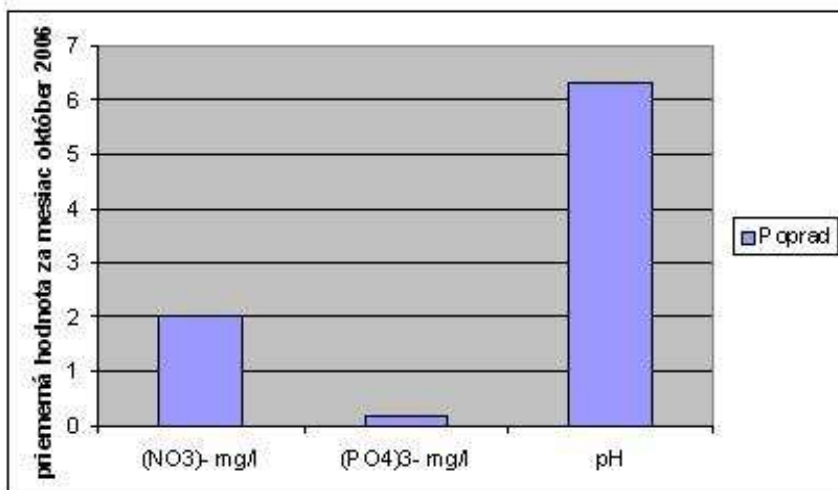
Hodnoty dusičnanov:

- najvyššie v mesiaci marec 2007.
- najnižšie v mesiaci november 2006.

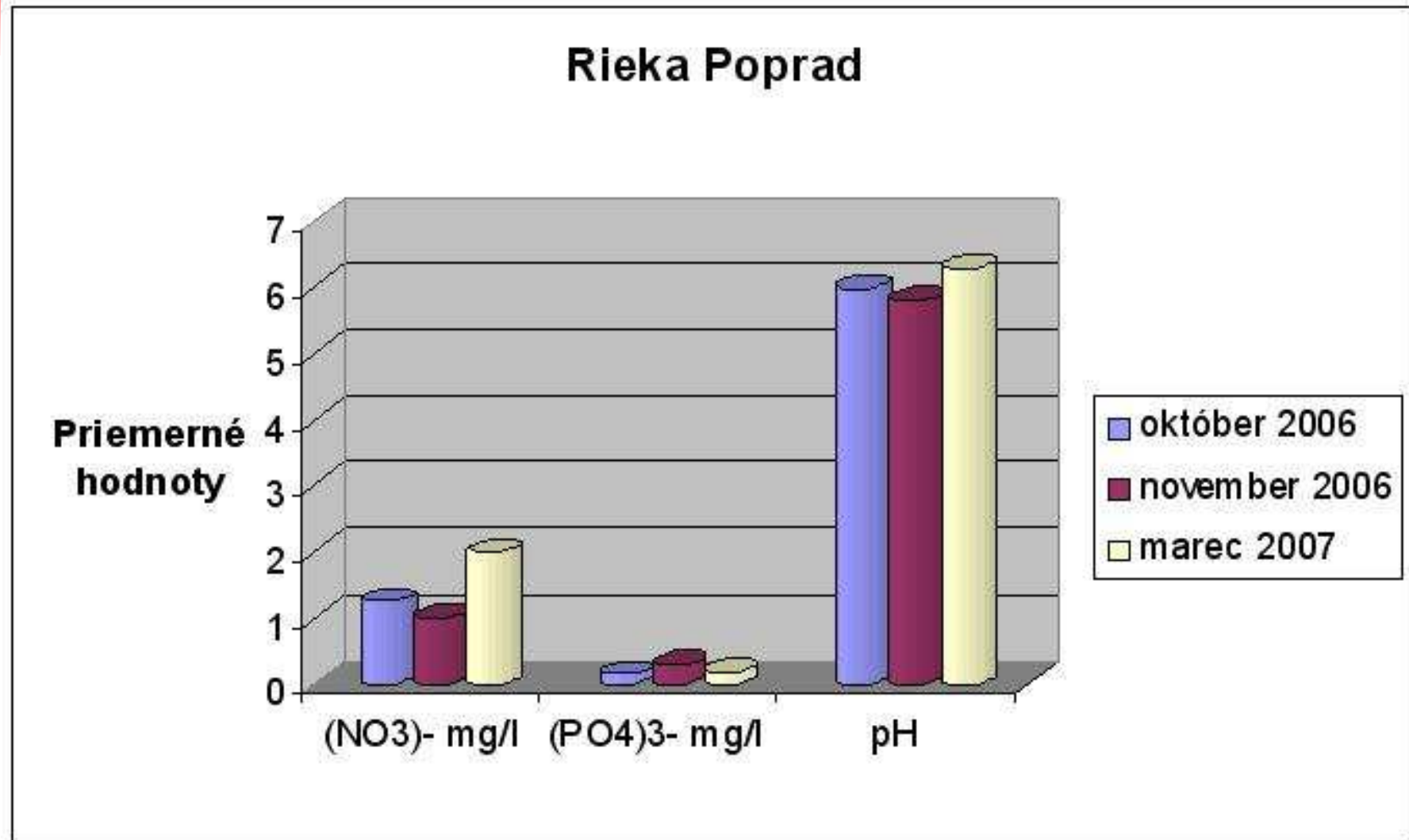
Hodnoty fosforečnanov:

- najvyššie v mesiaci november 2006.
- najnižšie v mesiaci október 2006.

Grafické znázornenie chemického monitoringu

Výsledný graf chemického monitoringu

Výsledný graf biologického monitoringu

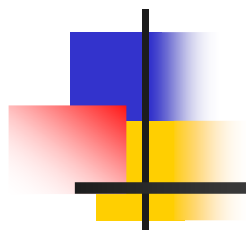

Výsledky

- Podľa našich výsledkov chemického monitoringu je kvalita povrchových vôd v lokalite Poprad na II.-III. stupni. Teda čistota vody je na celkom dobrej úrovni.
- Podľa biologických ukazovateľov bola kvalita vody na nami sledovanej lokalite zaradená do II. triedy, čo súhlasí s hodnotou, ktorú sme získali biomonitoringom a určením rozšíreného Trent-biotického indexu.

JA A MOJA VÝŽIVA

Združená SŠ, Svit

Ciele projektu

- Vytvorenie projekčných tímov žiakov 2. a 3. ročníka odborov:
Chémia liečiv
Biotechnológia a farmakológia
- Tvorba webovej stránky
www.enviroprojekt.szm.sk
- Analýzy vybraných druhov potravín a stanovenie prítomnosti jednotlivých zložiek v nich (pH, dusičnany, hliník, amoniak, atď.)

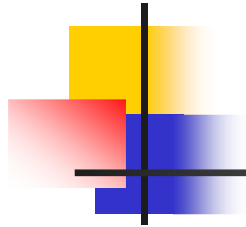

Metodika práce

- výber jednotlivých druhov potravín na analýzu
- vhodná predúprava potravín
- samotná analýza chemických látok v potravinách
- vyhodnotenie nameraných ukazovateľov v jednotlivých druhoch potravín
- zhodnotenie výsledkov a celej práce

Materiál a metodika

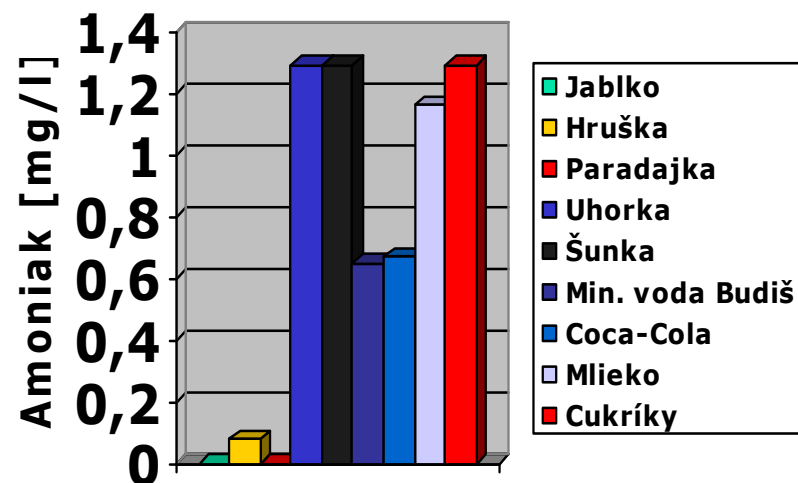
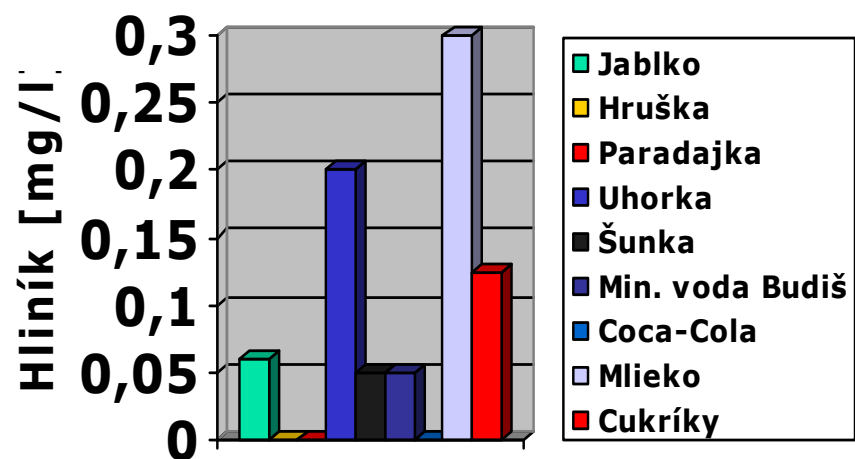
- Jablko
- Hruška
- Paradajka
- Uhorka
- Mlieko
- Kola
- Minerálna voda
- Cukríky
- Šunka

Monitorovací kufřík

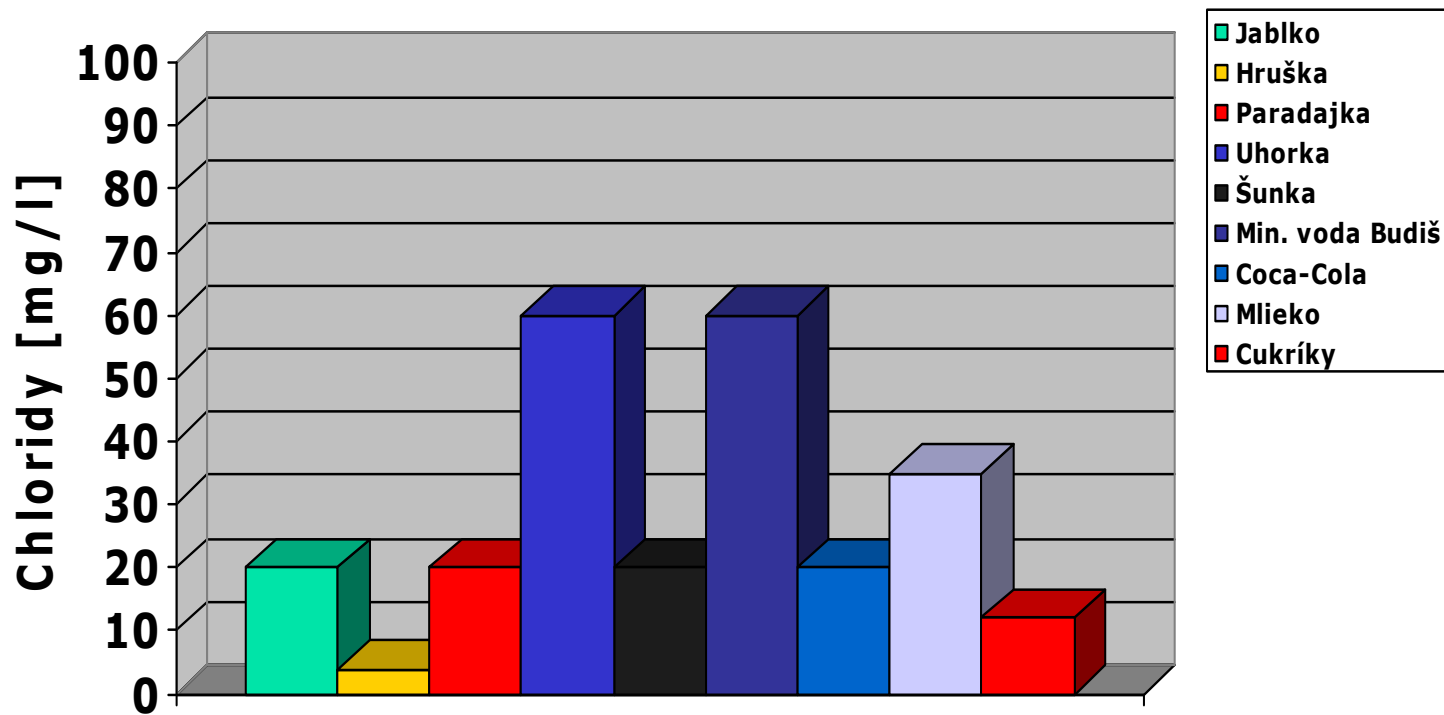

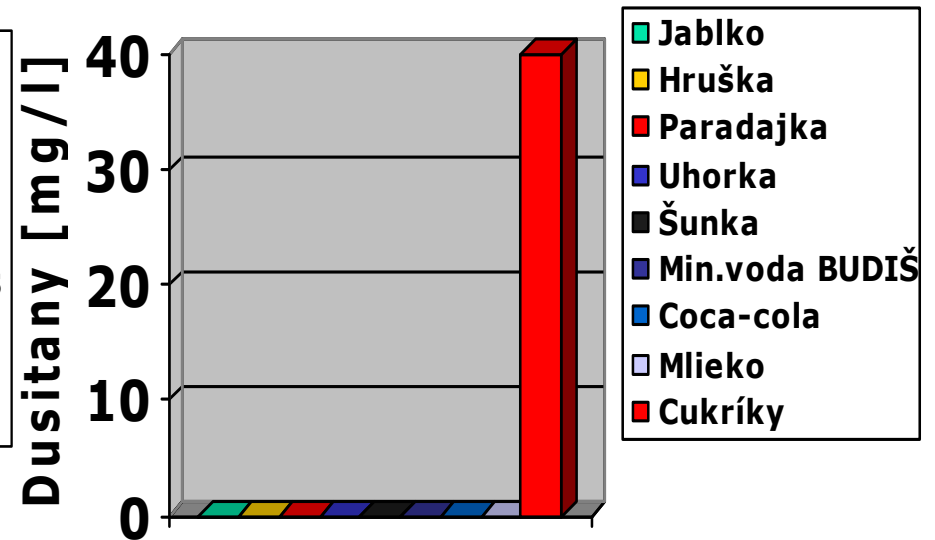
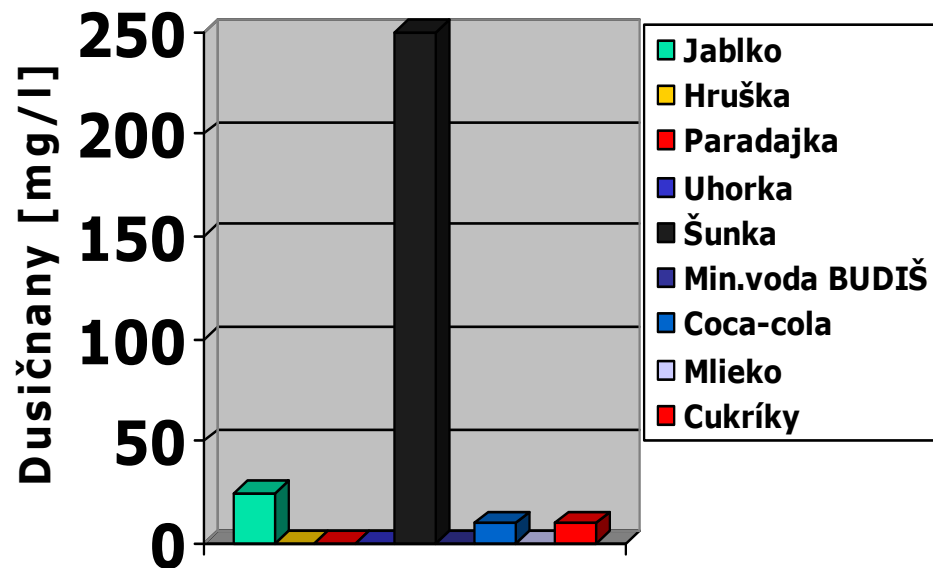
Hliník (Al) a amoniak (NH₃)

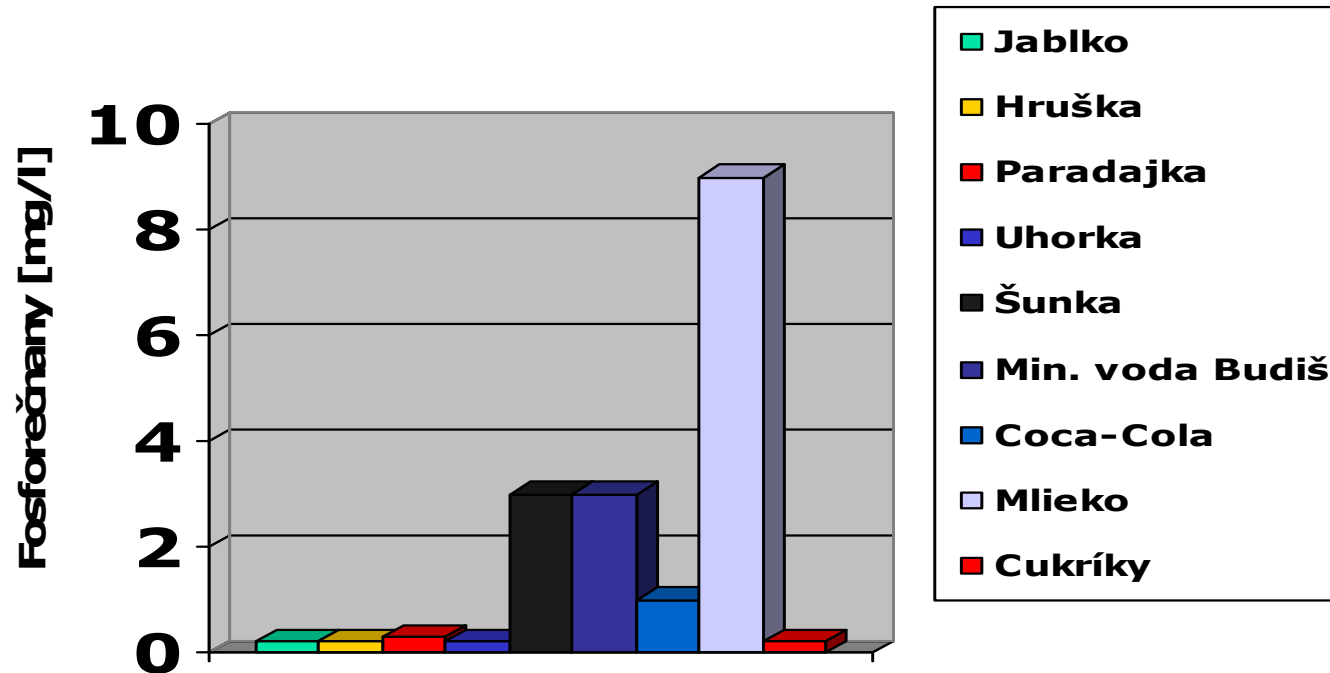
Chloridy (Cl⁻)

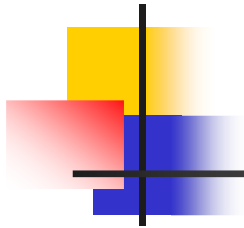
Dusičnany a dusitany

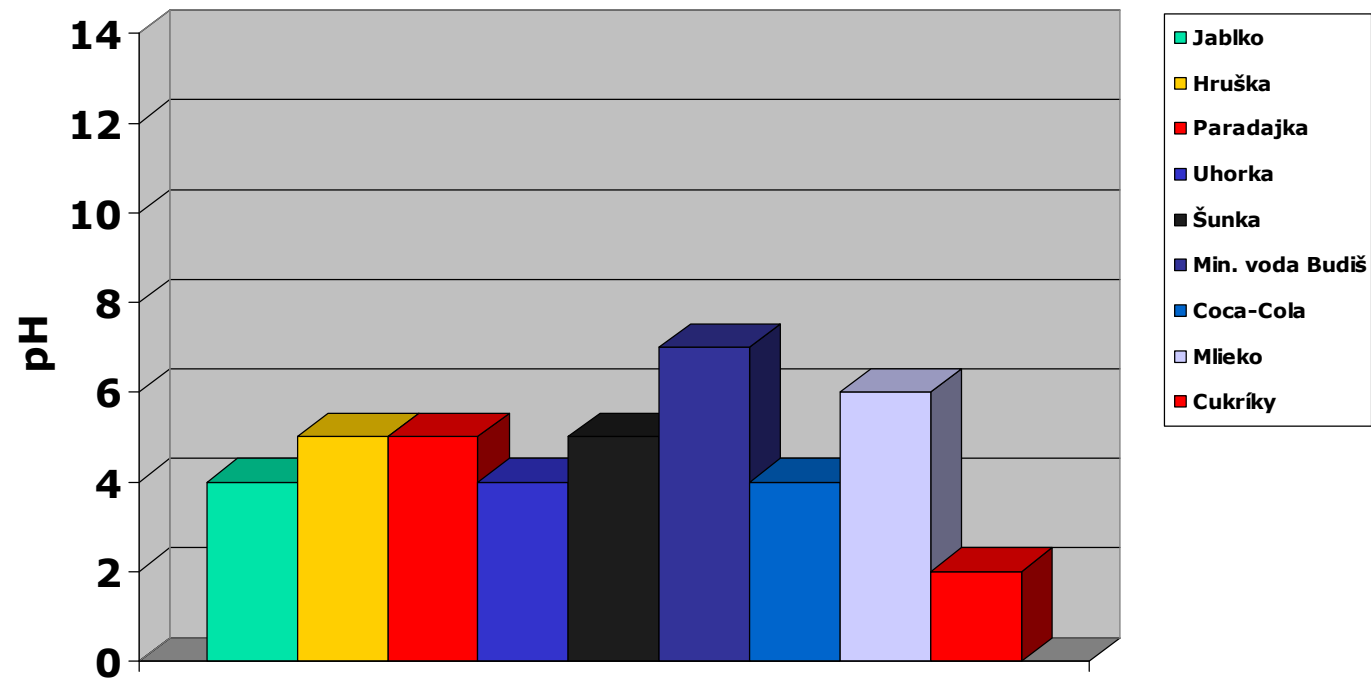
Fosforečnany (PO_4^-)

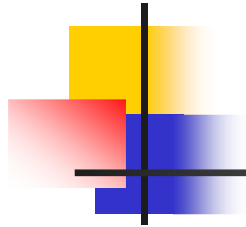

pH

■ **Ďakujem za pozornosť**